

Roszczenia dotyczące naruszenia dóbr osobistych

Dobra osobiste człowieka – takie jak zdrowie, wolność, cześć, nazwisko, wizerunek, prywatność czy nietykalność mieszkania – korzystają z ochrony na gruncie prawa cywilnego i karnego. Ich znaczenie w społeczeństwie informacyjnym, gdzie informacje rozchodzą się błyskawicznie, stale rośnie, a naruszenia często prowadzą do poważnych konsekwencji dla jednostki.

Podstawę prawną ochrony stanowią przepisy art. 23 i 24 Kodeksu cywilnego. Zgodnie z art. 24 § 1 k.c., osoba, której dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. Jeżeli naruszenie już nastąpiło, poszkodowany może żądać od sprawcy podjęcia działań zmierzających do usunięcia skutków naruszenia – w szczególności złożenia stosownego oświadczenia w odpowiedniej formie, np. przeprosin.

Ochrona cywilnoprawna nie ogranicza się wyłącznie do roszczeń niemajątkowych. Na zasadach przewidzianych w art. 448 k.c. poszkodowany może domagać się zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub żądać, aby sprawca naruszenia zapłacił odpowiednią sumę na wskazany cel społeczny. Podkreśla się przy tym, że środki te mają charakter kompensacyjny, ale także prewencyjny – ich celem jest zarówno wynagrodzenie szkody niemajątkowej, jak i zapobieganie podobnym naruszeniom w przyszłości.

Istotnym elementem roszczeń o ochronę dóbr osobistych jest kwestia bezprawności działania. Przyjmuje się, że każde działanie naruszające dobro osobiste jest bezprawne, chyba że sprawca wykaże istnienie okoliczności wyłączających tę cechę, np. działanie w obronie uzasadnionego interesu społecznego czy korzystanie z wolności słowa w granicach prawa.

Naruszenie dóbr osobistych może jednocześnie stanowić przestępstwo. Przykładem jest art. 212 § 1 Kodeksu karnego, który penalizuje pomówienie innej osoby lub instytucji o takie postępowanie czy właściwości, które mogą poniżyć ją w opinii publicznej lub narazić na utratę zaufania potrzebnego do wykonywania zawodu czy prowadzenia działalności.

Sankcją może być grzywna albo kara ograniczenia wolności. W praktyce oznacza to, że sprawca naruszenia może odpowiadać równolegle na gruncie prawa cywilnego i karnego.

Sądy w swoim orzecznictwie konsekwentnie podkreślają, że katalog dóbr osobistych jest otwarty i obejmuje również wartości wynikające z nowych realiów społecznych, np. prawo do ochrony danych osobowych czy do prywatności w sieci. Tym samym roszczenia z art. 24 i 448 k.c. stają się kluczowym instrumentem ochrony jednostki we współczesnym świecie.

Podsumowując, roszczenia dotyczące naruszenia dóbr osobistych pełnią wieloaspektową funkcję: chronią indywidualną godność człowieka, rekompensują doznana krzywdę i zapobiegają dalszym naruszeniom. Ich praktyczne znaczenie wzrasta wraz z rozwojem środków komunikacji i rosnącą rolą reputacji w życiu prywatnym i zawodowym.

Masz dodatkowe pytania?

Borykasz się z innymi problemami natury prawnej, a nie jesteś w stanie ponieść kosztów odpłatnej pomocy?

Możesz skorzystać z darmowej porady w punktach nieodpłatnych pomocy prawnej i świadczenia poradnictwa obywatelskiego na terenie powiatu nowosolskiego: NOWA SÓL – NOWE MIASTECZKO – KOŻUCHÓW – BYTOM ODRZAŃSKI.

Obowiązują wcześniejsze zapisy na poradę **pod nr tel.: 790 227 119** we wtorki, środy i czwartki w godz. 10.00-13.30 lub rejestrację online <https://www.gov.pl/web/nieodplatna-pomoc>

Artykuł powstał w ramach realizowanego przez Stowarzyszenie CIVIS SUM zadania publicznego pt.: Prowadzenie punktu nieodpłatnej pomocy prawnej i punktu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz realizacja zadań z zakresu edukacji prawnej w Powiecie Nowosolskim w 2025 r. finansowanego ze środków przekazanych przez Powiat Nowosolski. Artykuł jest wkładem własnym osobowym do ww. zadania.